

کاهش زمان کسب مجوز از ۷۲ روز به ۷۲ ساعت

تهران (پانا) - مدت زمان لازم برای شروع کسب و کار در ایران ۶۹ روز کاهش یافت و به سه روز رسید. بر این اساس متقاضیان راهاندازی کسب و کار به واسطه «پنجره واحد فیزیکی شروع کسب و کار» می‌توانند ظرف مدت سه روز مجوزهای لازم را اخذ و کارشان را آغاز کنند. این در حالی است که به گفته متولیان امر، پیش از این بیش از ۷۲ روز برای دریافت مجوزهای لازم کسب و کار زمان نیاز بود. البته فعالان بخش خصوصی نظر دیگری دارند و می‌گویند گاهی دریافت این مجوزها بیش از یک سال به طول می‌انجامید. گفته می‌شود که در این پروسه طولانی، سازمان امور مالیاتی بیشترین تاخیر را در صدور مجوز به خود اختصاص داده است.

به گزارش دنیای اقتصاد، به گونه‌ای که از ۷۲ روز، ۵۵ روز زمان برای دریافت مجوز از این سازمان صرف می‌شد. حال با راه‌اندازی پنجره واحد فیزیکی شروع کسب و کار که روز گذشته آغاز به کار کرد، این ۵۵ روز به صفر رسیده و نظارت‌های پیشین برای شروع کسب و کار به نظارت‌های پسین تبدیل شده است. سایر نهادهای مرتبط با شروع کسب و کار نیز همین رویه را در پیش گرفته‌اند. گفته می‌شود این اقدام نخستین گام عملیاتی برای بهبود محیط کسب و کار است. با راه‌اندازی این پنجره واحد، متولیان امیدوارند که مجوزهای شروع یک کسب و کار ظرف ۷۲ ساعت صادر شود. فعالان بخش خصوصی بر این باورند که راه‌اندازی پنجره واحد فیزیکی شروع کسب و کار تنها اقدام عملی پس از تصویب قانون بهبود مستمر فضای کسب و کار تاکنون است. به هر حال برخی از متولیان ابراز امیدواری می‌کنند که این پنجره واحد بتواند رتبه ایران در شاخص کسب و کار بین‌المللی طی سال جاری را به عددی کمتر ۷۵ برساند.

بهبود محیط کسب و کار یکی از شعارهای دولت روحانی در سال ۹۲ بود. شعاری که تا برداشته شدن نخستین گام عملیاتی شدن آن (پنجره واحد فیزیکی شروع کسب و کار) بیش از ۷ سال طول کشید و حال در آخرین سال فعالیت دولت روحانی، گام نخست برای بهبود محیط کسب و کار برداشته شده است. البته قانون مذکور، اواخر سال ۹۰ مصوب شده است و حال با گذشت بیش از ۸ سال از تصویب، آمارهای نگران‌کننده‌ای از میزان اجرایی شدن آن به گوش می‌رسد. بررسی‌ها نشان می‌دهد که بیشتر مواد قانون بهبود مستمر فضای کسب و کار یا اجرایی نشده یا به طور ناقص اجرایی شده است. از این رو به نظر می‌رسد ابراز قانونی در داخل کشور برای تسهیل محیط کار چندان کارآمد نبوده است. این موضوع موجب شده تا در فضای بین‌المللی نیز توفیق چندان در این خصوص نصیب ایران نشود. ایران در آخرین رتبه بندی جهانی سهولت کسب و کار در جایگاه ۱۲۷ جهان از میان ۱۹۰ کشور مورد بررسی قرار گرفته است. البته این رتبه (۱۲۷) با یک پله صعود نسبت به سال گذشته (۲۰۱۹) روبه‌رو بوده است و جالب آنکه همین یک پله صعود نیز از نظر برخی کارشناسان، در شرایطی که وضعیت اقتصادی ایران تحت تاثیر تحریم‌های آمریکا قرار گرفته، می‌تواند امیدوارکننده باشد.

روند بررسی سهولت کسب و کار ایران نشان می‌دهد در سال ۲۰۱۴ یعنی در بحبوحه دور قبلی تحریم‌ها، کشورمان به رتبه ۱۵۲ جهان در زمینه سهولت کسب و کار تنزل یافته بود؛ اما توانست در سال‌های ۲۰۱۵ و ۲۰۱۶ به ترتیب به رتبه‌های ۱۳۰ و ۱۱۷ جهان صعود کند. این شرایط اما پایدار نبود و پس از آن روندی نزولی را طی کرد؛ به طوری که در گزارش سهولت کسب و کار ۲۰۱۹، که بر اساس اطلاعات سال ۲۰۱۸ تنظیم شده - رتبه ۱۲۸ جهان به ایران تعلق گرفت. حال با توجه به گزارش ۲۰۲۰ سهولت کسب و کار، جایگاه ۱۲۷ جهان در اختیار ایران است و این موضوع نشان می‌دهد ایران برای اولین بار پس از سال ۲۰۱۶ توانسته است روند نزولی خود در رتبه بندی سهولت کسب و کار را متوقف کند. شاخص سهولت کسب و کار از ۱۰ زیر شاخص شامل «شروع کسب و کار»، «اخذ مالکیت»، «شرایط صدور مجوز ساخت»، «دسترسی به برق»، «ثبت مالکیت»، «اخذ اعتبار» و «حمایت از سرمایه‌گذاران اقلیت» را

«پرداخت مالیات»؛ «تجارت برون مرزی»؛ «اجرای قراردادهای»؛ و «رسیدگی به ورشکستگی و پرداخت دیون»؛ تشکیل شده است که امتیاز کشورها در هر یک از این زیرشاخص‌ها با توجه به فاصله آنها از سطح ایده‌آل (امتیاز ۱۰۰) محاسبه و در رتبه‌بندی نهایی به صورت ترکیبی لحاظ می‌شود. ایران در زیر شاخص ثبت مالکیت بهتر از سایر زیرشاخص‌ها عمل کرده و رتبه ۷۰ جهان را در بین ۱۹۰ کشور در این زیر شاخص به خود اختصاص داده است. در زیرشاخص‌های «شرایط صدور مجوز ساخت»؛ و «اجرای قراردادهای»؛ نیز رتبه ایران به ترتیب ۷۳ و ۹۰ بوده است؛ اما در سایر زیرشاخص‌ها رتبه ایران سه و زنی؛ رقمی بوده است. بدترین عملکرد ایران نیز مربوط به زیر شاخص «شروع کسب و کار»؛ می‌شود که ایران در این زیر شاخص رتبه بسیار نازل ۱۷۸ را کسب کرده است.

حال دولتمردان برای بهبود بدترین شاخص سهولت کسب و کار، گام جدیدی برداشته‌اند و قصد دارند به واسطه یک پنجره واحد فیزیکی، زمان دریافت مجوزهای شروع کار را کاهش دهند. صاحب نظران بر این باورند که یکی از مهم‌ترین و موثرترین راهکارهای بهبود محیط کسب و کار، تسهیل و تسریع فرآیندهای صدور مجوزهای کسب و کار است. در ایران نیز نظام پیچیده صدور مجوزها، هزینه‌های کسب و کارها ناشی از بار مقرراتی را افزایش داده است. البته احصای مجوزها از چند سال اخیر در وزارت اقتصاد کلید خورد و پس از احصای تمامی مجوزها، پایش آنها شروع شده است. در این پایش برخی از مجوزها ادغام، برخی حذف و برخی نیز بدون تغییر باقی مانده‌اند. اما آغاز کسب و کارها در ایران همواره با دست اندازهای مختلفی روبه‌رو بوده که مهم‌ترین آن مربوط به زمانبر بودن دریافت مجوزهاست. از این رو پنجره واحد فیزیکی شروع کسب و کار از چند ماه اخیر در دستور کار دولت و بخش خصوصی قرار گرفت و روز گذشته به مرحله افتتاح رسید. گفته می‌شود این اقدام نخستین گام سهولت کسب و کار است.

این پنجره واحد با حضور جمعی از فعالان اقتصادی و نمایندگان دولتی در اتاق تهران راه‌اندازی شد. پنجره واحد شروع کسب و کار با پیگیری و همکاری اتاق بازرگانی تهران به عنوان نماینده بخش خصوصی با وزارت اقتصاد و سازمان‌هایی دخیل از دیگر قوا مانند سازمان ثبت اسناد و املاک، سازمان ثبت شرکت‌ها، تامین اجتماعی، روزنامه رسمی و... در محل اتاق تهران کار خود را آغاز کرده است تا گامی در کاهش بوروکراسی سنگین و پیچیده شروع یک کسب و کار باشد. برخی بر این باورند که این اقدام می‌تواند تا حدود زیادی زمان اخذ مجوزها برای شروع یک کسب و کار را کاهش دهد و به بهبود رتبه ایران در شاخص جهانی انجام کسب و کار منجر شود؛ اتفاقی که در نهایت دید بهتر و جذابیت بیشتری برای سرمایه‌گذاران داخلی و خارجی به همراه دارد.

پنجره واحد چه می‌کند؟

اما این پنجره واحد قرار است چه کارهایی را تسهیل کند؟ پنجره واحد در راستای بهبود شاخص کسب و کار راه اندازی شده است. مهمترین موضوعی که در پنجره واحد فیزیکی شروع کسب و کار مورد تاکید است، کاهش زمان آغاز به کار یک کسب و کار است. در واقع متولیان امر ابراز امیدواری می‌کنند که آغاز یک کسب و کار در ایران که پیش از این بیش از ۷۲ روز زمان می‌برد، با راه‌اندازی این پنجره واحد به ۳ روز کاهش یابد. این در حالی است که به ادعای محمدعلی دهقان‌دهنوی، معاون وزیر اقتصاد در سایر کشورها، شروع فرآیند کسب و کار تنها نیم روز زمان می‌برد. بنابراین حتی با فرض سه روزه شدن شروع کسب و کار در ایران، ایرانیان همچنان چند برابر سایر کشورها باید برای شروع کسب و کارشان وقت بگذارند. اما سوالی که مطرح می‌شود این است که چرا در کشور ما آغاز کسب و کارها تا این اندازه زمانبر است؟ مسوولان دولتی دلیل این امر را سیستم‌های نظارتی در کشور پیش از آغاز کسب و کار می‌دانند. در واقع دولت قصد دارد در این پنجره واحد، نظارت‌های پیشینی را به نظارت‌های پسینی تغییر دهد. به طوری که نظارت‌ها به پس از ثبت شرکت و شروع کسب و کار افراد موکول شود و اجازه داده شود نظارت‌های لازم بر کیفیت و کمیت کسب و کارها پس از شروع آن صورت گیرد. دهقان‌دهنوی در مراسم افتتاحیه پنجره واحد فیزیکی شروع کسب و کار اعلام کرد پیش از این ۵۵ روز از مدت زمان پروسه شروع کسب و کار در کشور مربوط به فرآیندهای سازمان امور مالیاتی بود. اما با دستور وزیر اقتصاد این پروسه زمانی در سازمان مالیاتی به صفر کاهش یافت و در حال حاضر دریافت شناسه ملی از ثبت شرکت‌ها، به مثابه کد اقتصادی است. علاوه بر این ذبیح‌الله خدائیان رئیس سازمان ثبت اسناد و املاک کشور نیز معتقد است با شروع

به کار پنجره واحد فیزیکی شروع کسب و کار؛ مدت زمان ثبت شرکت نیز کوتاه؛ تر خواهد شد. او همچنین برخی اقدامات اجرایی در سازمان ثبت اسناد و املاک از جمله الکترونیکی کردن فرآیند پذیرش، صحت سنجی برخط، مبادله برخط مستندات ثبت شرکت؛ ها با روزنامه رسمی و وزارت ارشاد و نیز طراحی پایگاه اطلاعات اشخاص حقوقی را در راستای کاهش موانع و بهبود شروع کسب و کار در کشور از سوی قوه قضائیه عنوان کرده است. البته پنجره واحد فیزیکی شروع کسب و کار قرار است در پنج استان بزرگ کشور راه اندازی شود.

پنجره واحد الکترونیکی در راه است

فرهاد دژپسند، وزیر اقتصاد نیز در این مراسم با تایید کاهش مدت زمان آغاز کسب و کار به واسطه این پنجره واحد، اعلام کرد در آینده نزدیک به منظور کاهش رفت و آمد؛ آمدهای غیرضرور، از پنجره واحد الکترونیکی رونمایی خواهیم کرد. او همچنین عنوان کرد شروع به کار پنجره واحد فیزیکی شروع کسب و کار؛ تاثیر مشهودی روی ورود سرمایه گذاری به بخش های اقتصادی کشور خواهد داشت. دژپسند همچنین گفت از این پس اگر هر فردی برای شروع کسب و کار و دریافت مجوزهای لازم بیش از سه روز معطل شد، حتما از طریق شماره تماس ۱۸۶۶، مرکز تماس اتاق تهران، شکایت کرده و این موضوع را برای حل و فصل آن منتقل کند. دژپسند با تاکید بر اینکه سرمایه گذاری در تولید نزد دولت و وزارت اقتصاد از اهمیت بالایی برخوردار است، افزود: همه باید به این سمت حرکت کنیم که فعال اقتصادی بهترین سرمایه گذاری را سرمایه گذاری در تولید و کسب و کار دانسته و در این زمینه نیز کمترین دغدغه را داشته باشد. امروز سرمایه گذاری در کشور مانند نان شب واجب است؛ اگر برای سرمایه گذاری داخلی فضای مناسب و مطمئن ایجاد کنیم، سرمایه گذاری خارجی نیز برای ورود به کشور ترغیب می شود.

وزیر اقتصاد با اشاره به اینکه تا پایان امسال تمام استان های کشور به پنجره واحد فیزیکی شروع کسب و کار مجهز خواهند شد، در بخش دیگری از سخنانش گفت: امسال برای دستیابی به رشد اقتصادی مقبول حداقل به هزار هزار میلیارد تومان منابع نیاز داریم. بخشی از این منابع باید از محل منابع شرکت های دولتی و بانک ها تامین شود؛ اما بخش عمده آن از محل سپرده گذاری؛ گذاران خرد است که باید به سمت بخش خصوصی هدایت شود و این اتفاق نیز از طریق بازار سرمایه قابل انجام است. او یکی از برنامه های وزارت اقتصاد طی سال جاری را استفاده از ابزار مالیات برای روان سازی در تولید اعلام کرد و افزود: چند مصوبه در دستور کار است که با موافقت آنها اتفاقات خوبی برای اقتصاد کشور می افتد.

گام دوم بهبود محیط کار

راه اندازی پنجره واحد فیزیکی شروع کسب و کار؛ به گفته متولیان امر، گام اول در سهولت محیط کار است. اما در مراسم روز گذشته، علی آقامحمدی، عضو مجمع تشخیص مصلحت نظام، گام دوم در این مسیر را ایجاد دادگاه های تجاری عنوان کرد. او گفت: در این رابطه اتاق بازرگانی متعهد شده است مکان مناسبی را برای این منظور در اختیار قوه قضائیه قرار دهد. به گفته آقامحمدی، وجود اختلاف و ورود افراد نامناسب و آلوده در هر حیطه ای امری طبیعی است اما لازم است با رسیدگی سریع، تخصصی و منسجم این افراد حتی الامکان جدا شده و دور نگه داشته شوند و سپس اگر ممکن بود این افراد حذف شوند. اما اینکه خواهیم با یک نظارت پیشینی فرآیند ثبت شرکت را به منظور جلوگیری از ورود افراد نامناسب زمانبر کنیم، کار درستی نیست و باید اجازه داد این فرآیند در کمترین زمان صورت گیرد، سپس مابقی سیستم ها وظایف خود را در این زمینه انجام دهند. در این زمینه اتاق بازرگانی نیز می تواند فعال تر عمل کند و با تعیین افراد متعهد، بدون چک برگشتی و... مجموعه ای را با شرکت حقوقدانان و ناظران قوه قضائیه تشکیل دهد و طی جلساتی موضوع حقوق ترمیمی دنبال شود. به گفته او، در زمینه تجارت، حقوق تنبیهی دیگر پاسخگو نیست و باید به سمت حقوق ترمیمی رفت که در مجلس دوره یازدهم نیز به تصویب برسد. البته غلامحسین شافعی، رئیس پارلمان بخش خصوصی کشور نیز برای راه اندازی دادگاه های تجاری اعلام آمادگی کرد و گفت: اتاق بازرگانی ایران با همکاری اتاق تهران آماده امضای تفاهم نامه با قوه قضائیه برای ایجاد این مرکز است و طبق برنامه، در فاز اول در چهار استان دیگر نیز دادگاه های تجاری را می توانیم راه اندازی کنیم.

مسعود خوانساری، رئیس اتاق بازرگانی تهران در مراسم افتتاحیه پنجره واحد فیزیکی شروع کسب و کار عنوان کرد که در بحث بهبود محیط کسب‌وکار در دوره‌های مختلف اقداماتی صورت گرفته است، در دولت آقای‌هاشمی کارهایی در خصوص ایجاد پنجره واحد و کم کردن مجوزها انجام شد که در دولت آقای خاتمی هم ادامه پیدا کرد اما متأسفانه این کارها مقطعی بود و نتوانست تداوم مستمری داشته باشد. من امیدوارم کاری که از امروز توسط وزارت اقتصاد به عنوان گام اول شروع شد بتواند استمرار داشته باشد. اما بخشی از صحبت‌های او به گلایه‌هایی در مورد دست‌اندازیهای اقتصادی اختصاص یافت. خوانساری خطاب به وزیر اقتصاد گفت: متأسفانه در همه زمینه‌ها در بحث اقتصاد مشکل‌داریم. در ورود کالا می‌دانید که تا ۱۵ روز کانتینر معاف از جریمه است؛ اما به‌ندرت می‌توان کالایی را پیدا کرد که وارد گمرکات کشور شود و ظرف ۱۵ روز ترخیص شود؛ حداقل دو تا شش ماه طول می‌کشد تا یک کالا ترخیص شود. علت موانعی که وجود دارد دستگاه‌های متعدد هستند، بیش از ۱۳ دستگاه در مرزهای ورودی و خروجی ما وجود دارند که باعث کندی کار می‌شود. در دنیا متوسط ترخیص کالا کمتر از ۲۴ ساعت است اما در کشور ما ماه‌ها طول می‌کشد که کالایی ترخیص شود. او ادامه داد: در بحث ساخت‌وساز اگر قبلاً یک پروانه ساختمانی ظرف دو تا سه ماه صادر می‌شد اکنون حداقل شش ماه تا یک سال طول می‌کشد و دستگاهی به نام نظام مهندسی یکی از عوامل کند شدن کار است. در بحث تولید مواد غذایی، آشامیدنی، بهداشتی اختلافی که بین وزارت بهداشت و سازمان استاندارد وجود دارد مشکلاتی را ایجاد کرده و اکثر کالاهایی که وارد می‌شوند مدت‌ها طول می‌کشد تا بتوانند ترخیص شوند. از این مثال‌ها متأسفانه بسیار زیاد است که مراحل کار را کند و کسب‌وکارها را دچار اخلاص کرده است. من امیدوارم با قدمی که وزارت اقتصاد برداشته بتوانیم موانع دیگر پیش روی محیط کسب‌وکار را هم برداریم.